

Η ΜΑΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ (του Γιάννη Ζήση)

Η ποίηση αναδεικνύει την αυτοαναφορικότητα της συνείδησης και τη δημιουργική εσωτερική της. Αποτελεί, κατ' ουσίαν, την έκφραση της πρωτογενούς δημιουργικότητας σε επίπεδο λέξης και ήχου, στα δομικά συστατικά, δηλαδή, και στην ελευθερία της επαφής τους, πέρα από αυτούς τους δεσμευτικούς «μοριακούς δακτύλιους» της πεζής γλώσσας.

Αποτελεί μια βάση, τον μικρόκοσμο του λόγου και γι' αυτό παρατηρείται και η μεγαλύτερη ένταση ασάφειας αλλά, ταυτόχρονα, και η μεγαλύτερη ανάγκη κραδασμοποίησης και μουσικής ρυθμοποίησης του λόγου.

Υπό μια έννοια, οι ανάγκες της ποίησης είναι η εικασία και η μουσικότητα. Η εικασία ως μαγική πράξη της συνείδησης, αλλά και η μουσικότητα ως δημιουργική αποτελεσματικότητα καλούνται να συντεθούν.

Στην εξελικτική διαδικασία, όμως, τόσο η εικαστικότητα του λόγου όσο και η μουσικότητά του εξελίσσονται με μια δυναμική έλξης και άπωσης ή με μια δυναμική ενοποίησης και διαφοροποίησης. Το κρίσιμο θέμα είναι να παρατηρήσουμε μακροσκοπικά την εξέλιξη της ποιητικής του λόγου και του ποιητικού λόγου και να μην παγιδευτούμε από τον ψυχολογικό μας ναρκισσισμό ως ηθοποιοί σε αυτό το γίγνεσθαι, έτσι ώστε να καταλάβουμε τη σκοπιμότητα και να προσεγγίσουμε την τελεολογία της ποίησης υπό την όποια της ιστορική και φασματική εξέλιξη και, ταυτόχρονα, να μην παγιδευτούμε ως ιδεολογικοί απολογητές

του ναρκισσισμού μας μέσα από τη δική μας συμμετοχή.

Ορισμένες φορές, ίσως είναι προφανής η ανάγκη της ασάφειας στον λόγο σε κάποιες περιόδους, αλλά αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένας κανόνας, όπως, για παράδειγμα, δεν μπορεί να θεωρηθεί κανόνας στην αστρονομία το ότι παραμένουν τα ουράνια σώματα σε καθεστώς μονίμου νεφελώματος. Η αστρογένεση, θα έλεγε κανείς, όπως και η κοσμογονία, υπόκειται σε μια εξελικτικότητα.

Τέτοια εξελικτικότητα υπάρχει και στον ποιητικό λόγο υπό την έννοια της εικασίας που πρέπει να φτάσει **σε ανάδειξη του σημαντικού ή σε σήμανση σε μια δυναμική διακριτικότητα με όρους ποιότητας και λόγου, υπερβαίνοντας τη μεταβατική ασάφεια**. Παράλληλα, οφείλουμε να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της μουσικότητας του λόγου, όπως τη συναντάμε από τις διάφορες ιστορικές περιόδους, ανακτώντας το κλασσικό σε μια **σπειροειδή προοπτική που αφομοιώνει εξελικτικά τις τεχνικές και τις δεοντολογικές απελευθερώσεις από τα δεσμά της μορφής**. Τόσο η μουσική όσο και η ποίηση περνάνε από εξελικτικά στάδια και, από μια θεμελιακή και μακροσκοπική πλευρά, είναι τέχνες σε σύνθεση και, ταυτόχρονα, συνθετικές τέχνες. Με τη δυναμική τους, τη δυναμική της πρωτογενούς μαγείας του λόγου ή της συνείδησης που έχει αναφορά και στον ορισμό του ανθρώπου ως «ποιητικού δαιμονίου» –όπως τον είχε αναφέρει ο Μπλέκ– βρίσκουμε μια **λυτρωτική συμφωνία ή μια εξελικτική συναίνεση, μια εξελικτική πρόοδο που αναδεικνύει ένα σχέδιο λόγου που μας αφήνει ικανοποιημένους ως ταυτότητες και συνειδήσεις, ως θεατές και δημιουργούς**.

Έτσι, κατανοώντας χωρίς πολεμικές την ιστορική αρμονία της εξέλιξης και παρ' όλες τις διαμάχες και τις διακυμάνσεις, γινόμαστε συνειδητοί και απελευθερωνόμαστε από την ανάγκη του ναρκισσισμού και του ναρκισσιστικού κινήτρου ή, καλύτερα, από την αναγκαιότητά του.

Μεταθέτουμε τη δημιουργικότητά μας από το πεδίο της επιθυμίας σε αυτό της σκέψης, χωρίς να απαξιώνουμε τους διαβάτες του

πρότερου σταδίου, τους συνοδοιπόρους, τελικά, σε αυτή την ποιητική πανδαισία της ιστορίας του λόγου. Κατά κάποιον τρόπο, **η ποίηση είναι ένα ικρίωμα του λόγου με μια δημιουργική καθήλωση και μια απελευθερωτική αποκαθήλωση.**

Είναι ένα ικρίωμα του ονείρου ή, μάλλον, το όνειρο είναι ένα ικρίωμα του λόγου και τανάπαλιν. Έχουμε θεμελιώδη ανάγκη – ή, μήπως, εκφράζεται μέσα μας η θεμελιώδης ανάγκη– **να βιώσουμε αυτή την συστατική απελευθέρωση της συνείδησης στη λέξη, στη γλώσσα, στην επικοινωνία και στη δημιουργία, αυτή την αρχή της γονιμότητας του είναι και, στη συνέχεια, να απελευθερωθούμε μέσα από μια ποιοτική εξέλιξη και με τη διακριτική καταλληλότητα της μορφής.** Οφείλουμε να μην παραδοθούμε, δηλαδή, σε ένα όργιο ανοησίας, αλλά να αναλάβουμε πλήρως την ευθύνη του νοώντος και της νόησης, του νοητού και του νοούμενου. Πρέπει να απελευθερώσουμε μέσα από την πνοή τον λόγο και τη μουσική σε μια δεύτερη πράξη δημιουργίας, σε μια ενοποιό επικοινωνία, να απελευθερώσουμε τον ορίζοντα από τα όρια και να εσωτερικεύσουμε την ακεραιότητα του ορίζοντα αυτού σε φως ή, άλλως, με «*φως μέσα στο φως*», με αγάπη και ευδοκία, με θέληση και όναρ, με σκοπό, σχέδιο και πνεύμα.

Υπό αυτή την προοπτική, η ποίηση αποτελεί τη γενετική τέχνη του λόγου που χρειάζεται σε όλους μας για να **μεταρσιώσουμε το επίκεντρο της ζωής από τον φυσικό μεταβολισμό της στον πνευματικό μεταβολισμό, μέσα από την ενόραση και την πνευματική ανάγνωση του κόσμου, μέσα από την αρέσκεια της ταυτότητας και του οράματος, του εαυτού και του οράματος, του οράματος και του κόσμου.**

Με αυτή ακριβώς τη λογική, μπορούμε να διαμορφώσουμε πλέον μια κοινωνία ποιητών, μουσικών, τραγουδιστών, αναγνωστών και ακροατών η οποία συναδελφώνει τελικά την ποίηση και το κοινό της μειώνοντας, εξουθενώνοντας τις αφορμές επίκρισης και αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα αυτής της μακράς διαδρομής της συνοδοιπορίας προς το δημιουργικό και ενοποιό πάνθεον του λόγου.

Έτσι, μπορούμε να απελευθερωθούμε από τα πάθη της κριτικής

μεγιστοποιώντας τον κριτικό λόγο. Μπορούμε να ελευθερωθούμε από τα πάθη της αυταρέσκειας και της εκφοράς του λόγου σε βάρος της ικανότητας ακρόασης του λόγου και να ολοκληρώσουμε τον ποιητικό κύκλο, την ποιότητα του ποιητικού προϊόντος και της ποιητικής κοινωνίας **αναδεικνύοντας ενοποιητικά την ποίηση στο γίγνεσθαι του πολιτισμού του ανθρώπου και του κόσμου: την ποίηση ως έκφραση των ιδεών και ως κραδασμική ανταπόκριση και ως επιδίωξη ενός βαθύτερου σκοπού.**

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

Φωτογραφία: Γιάννης Ζήσης

(solon.org.gr)